

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Železný Brod, Pelechovská 800,
okres Jablonec nad Nisou**

Pelechovská 800, 468 22 Železný Brod

Identifikátor školy: 600 078 531

Termín konání inspekce: 23. – 26. květen 2005

Čj:	h4-1222/05-5238
Signatura	oh3cy136

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Železný Brod, Pelechovská 800 byla zřízena městem Železný Brod (adresa: náměstí 3. května 1, 468 22 Železný Brod) jako příspěvková organizace. Podle platného rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydaného MŠMT dne 1. ledna 2003 pod čj. 10 190/2003-21 škola sdružuje základní školu (ZŠ) pro 1.– 9. ročník, školní družinu a školní jídelnu.

V době inspekce se ve škole vzdělávalo 244 žáci v jedenácti třídách (pět tříd na prvním stupni ZŠ a šest tříd na druhém stupni ZŠ). Škola pracuje na projektech Škola podporující zdraví, Začít spolu a v 1. a 2. ročníku ověřuje projekt Tvořivá škola. ZŠ je spádovou oblastí pro žáky z obcí Koberovy, Záhoří a Pipice.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- ❖ Personální podmínky vzdělávání v ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
- ❖ Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve sledovaných předmětech základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
- ❖ Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk, matematika, vlastivěda a hudební výchova na prvním stupni ZŠ a český jazyk, německý jazyk, matematika, chemie, fyzika, přírodopis, informatika, dějepis, občanská výchova a rodinná výchova na druhém stupni ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
- ❖ Tematické zjišťování v oblasti využití informační a komunikační techniky ve výuce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku v základní škole zajišťuje 17 vyučujících včetně ředitele školy. Všechny učitelky na prvním stupni mají požadovanou odbornou kvalifikaci. Tři kantoři s vystudovaným oborem učitelství pro 1. cyklus ZŠ učí kromě svých předmětů na druhém stupni zároveň obdobné předměty své aprobace ve 4. a 5. ročníku na prvním stupni ZŠ. Jedna vyučující odborných předmětů na druhém stupni nespĺňuje podmínky odborné kvalifikace. Přírodovědné předměty učí celkem šest pedagogů. Kvalifikovaně je vyučován přírodopis, chemie, 55% hodin fyziky a 69% hodin matematiky. Vyučující fyziky a chemie mají platná osvědčení o přezkoušení ze znalostí speciálních předpisů (o odborné způsobilosti v elektrotechnice, o nakládání s nebezpečnými látkami a přípravky). Vyučující dějepisu je odborně kvalifikován pro druhý stupeň. Pro první stupeň, kde vyučuje vlastivědu, kvalifikován není. Skladbu úvazků koncipuje ředitel s ohledem na odbornou kvalifikaci a zkušenosti jednotlivých vyučujících.

Organizační struktura školy je podložena organizačním řádem, který plně vyhovuje potřebám školy. Potřebné kompetence jsou delegovány na nižší úroveň řízení. Oblast provozní,

ekonomickou, administrativní a výchovně vzdělávací činnost na druhém stupni ZŠ zajišťuje zejména ředitel školy. Garantem pedagogického procesu na prvním stupni, úplnosti povinné dokumentace, výběru učebních textů a školních potřeb a provozního zabezpečení budov je zástupce ředitele. Vnitřní informační systém vůči zaměstnancům je funkční. Převážně se uskutečňuje osobním jednáním a zveřejňováním informací na nástěnkách. Porady vedení a pracovníků školy se konají pravidelně. Poradním orgánem je pedagogická rada, která se schází podle plánu, z jednání jsou pořizovány zápisy. Metodické orgány na prvním i druhém stupni vedou o svých schůzkách záznamy, sledují naplňování osnov, aktualizují a koordinují tematické plány, zajišťují vhodný výběr učebnic, navrhují modernizaci materiálního vybavení školy, zabývají se přípravou a organizací soutěží a exkurzí a dalších smysluplných akcí pro žáky. Poznatky získané v rámci dalšího vzdělávání si členové předávají průběžně. Komise pracují neformálně, využívají každodenní setkávání. V zápisech komisí často chybí jednoznačné stanovení termínů a zodpovědností za dílčí úkoly, rovněž kontrola jejich plnění není důsledná.

Kontrolní a hospitační činnost provádí vedení školy v rozsahu svých pravomocí. K hodnocení výuky a jejich výsledků využívá vedení nejrůznější prostředky - občasné hospitace, kontrolu dokumentace a výsledků kontrolních prací žáků, rozhovory se zaměstnanci. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se řídí zaměřením a potřebami školy. Zájem o doplňující další vzdělávání pracovníků školy ředitel plně podporuje. Při hodnocení pedagogů vychází z výsledků hospitační činnosti, zájmu o profesní růst a přístup k řešení pracovních povinností. Personální podmínky umožňují škole realizaci zvoleného vzdělávacího programu.

Personální podmínky vzdělávání byly hodnoceny celkově jako dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola sídlí na okraji města v budově ze 70. let minulého století. V tomto školním roce byla za provozu vyměněna značná část oken. V současné době je kapacita školy využívána z 90 %. Ve třech čtyřpodlažních pavilonech je 15 kmenových učeben, 10 odborných učeben (pro výchovy, pracovní činnosti, přírodovědné předměty, jazyky, výpočetní techniku), tělocvična, školní jídelna a družina. Dvě ze tříd jsou v současnosti využívány jako relaxační. Součástí školy je moderní sportovní areál s umělým povrchem.

Kmenové učebny byly prostorné, světlé, vybavené starším, ale funkčním žákovským nábytkem. Výzdoba tříd byla spíše dekorativní – květiny, mapy, nástěnné přehledy učiva, které se k aktuálně probíraným tématům většinou nevztahovaly. Odborné učebny přírodovědných předmětů mají zvýšenou katedru, usnadňující provádění demonstračních pokusů. Velmi podnětně působila učebna přírodopisu. V učebnách jazyků visely nástěnné tabule s přehledy gramatiky, karty s obrázky DIDA, starší situační obrazy pro nácvik konverzace. Výuka informatiky probíhá na 11 počítačích řady Pentium, ve třídě využívané příležitostně i pro jiné předměty (k dispozici jsou programy pro výuku přírodovědných předmětů a jazyků). Učebna hudební výchovy je vybavena nástroji, ale v době inspekce využity nebyly. Ve třídách byl udržován vzorný pořádek, stejně jako v přilehlých kabinetech.

Informační centrum škola nemá, žákům a učitelům slouží samostatné knihovny. Výpůjční doba žákovské knihovny je 1x týdně. Knižní fond je tvořen převážně beletrií a soubory knih pro povinnou četbu. Částečně byla zastoupena i populárně naučná literatura. Soubory knih jsou určeny spíše pro žáky prvního stupně, pro starší je knihovna vybavena jen málo. Škola odebírá 27 titulů novin a časopisů, přímo ve výuce je jich využíváno osm.

Moderní didaktická technika je zastoupena DVD přehrávačem, čtyřmi stabilně zabudovanými videopřehrávači (v odborných učebnách), zpětnými projektory, radiomagnetofony, digitálním fotoaparátem. Její využívání v průběhu inspekce bylo účelné.

Na prvním stupni učitelky využívají učebnice z nakladatelství Alter nebo Nová škola Brno v návazných řadách pro jednotlivé ročníky 1. – 5. třídy doplněné pracovními sešity, namnoženými listy a dalším doplňkovým materiálem. I na druhém stupni tvoří učebnice ucelené řady, jejich nákup pro český jazyk je konzultován s učiteli prvního stupně. Výuka tohoto předmětu byla podpořena dostatkem normativních příruček (Pravidla českého pravopisu pro každého žáka, Slovník spisovné češtiny pro dvojice žáků, Slovníky cizích slov, Stručné mluvnice české, sady jiných učebnic a antologií). V občanské výchově jsou učebnice žákům zapůjčovány do hodin, stejně tak i historické atlasy. Vybavení dějepisnými mapami je na velmi dobré úrovni. Vyučující dějepisu využíval i dalších zdrojů informací (encyklopedie, odborný časopis, doplňkovou literaturu). V občanské i rodinné výchově je žákům k dispozici řada namnožených materiálů. Tematika „Ochrany člověka za mimořádných situací“, začleněné do příslušných předmětů, má vynikající materiální zabezpečení v podobě učebnic z nakladatelství Fortuna a různých namnožených podkladů. Učitelky disponují CD nahrávkami uměleckých textů, videonahrávky si pořizují samy. V hodinách využívají grafiku – časové přímky, obrazový materiál, portréty spisovatelů. Mohou pracovat v počítačové učebně, kde mají k dispozici výukové programy pro opakování. Využívají ji však málo - vzhledem k počtu stanic a počtu žáků ve třídách se jeví tato forma jako málo efektivní. Pro výuku jazyků měli žáci vhodné učebnice doplněné pracovními sešity. K učebnicím jsou k dispozici nahrávky s projevem rodilých mluvčích (texty, cvičení), starší slovníky. Učitelé hodně využívali vlastní obrazové materiály pro navození konverzačního prostředí, dále podklady pro výuku reálií – obrázky, mapy, atd. Žáci si předplatili vlastní německý časopis, se kterým v některých hodinách aktivně pracovali. Vybavení školy učebnicemi, přístroji a názornými pomůckami i pro výuku přírodovědných předmětů je dostatečné. Jejich množství a kvalita umožňuje plnit osnovy jednotlivých předmětů, i když některé učebnice a pomůcky jsou již značně opotřebované.

Materiálně-technické vybavení vytváří vhodné předpoklady k zajištění přiměřené názornosti výuky, umožňuje účinně realizovat požadavky osnov realizovaného vzdělávacího programu.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program

Školou realizovaný vzdělávací program Základní škola je v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol. Škola se řídí schválenými učebními dokumenty. Porovnání učebních plánů s rozvrhem hodin a reálnou výukou prokázalo jejich shodu. Disponibilních hodinových dotací v sedmém, osmém a devátém ročníku využila škola ve shodě s platnými pokyny MŠMT k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o jednu vyučovací hodinu.

Ve školním roce 2004/2005 vykazuje škola na obou stupních devět integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pro které jsou vypracovány individuální výchovně-vzdělávací plány se všemi náležitostmi.

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena v požadovaném rozsahu. Drobné nedostatky a formální nepřesnosti, které se objevily, byly odstraněny v průběhu inspekce.

Rozvržení vyučovacích předmětů v sestaveném rozvrhu hodin vychází z reálných podmínek zařízení. V dostatečné míře respektuje psychohygienické požadavky. Pro žáky je závazný vnitřní řád školy, jehož ustanovení jsou stručná, výstižná a žákům srozumitelná.

Výchovnému poradenství se věnuje již přes 10 let kvalifikovaná učitelka druhého stupně. Vedením školy byla pověřena i oblastí prevence sociálně patologických jevů. Ve své činnosti se zaměřuje na řešení výchovných problémů, poradenství pro volbu povolání, komunikaci s rodiči a součinnost s pomáhajícími institucemi. Tematika ochrany člověka za mimořádných událostí a tematické okruhy k volbě povolání jsou začleněny do příslušných vyučovacích předmětů v souladu s metodickým pokynem. Působení výchovné poradkyně se podílí na zvyšování úrovně pedagogického procesu školy.

K přenosu informací mezi školou a rodičovskou veřejností dochází prostřednictvím pravidelně uskutečňovaných třídních schůzek. Dalším způsobem jsou osobní konzultace rodičů s třídními učiteli, výchovnou poradkyní nebo ředitelem školy. Rodiče jsou průběžně informováni o prospěchu a chování prostřednictvím notýsků a žákovských knížek. Zvolený způsob přenosu informací je efektivní a plně funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce, matematice, vlastivědě a hudební výchově na prvním stupni

Zhlédnuté hodiny byly dobře promyšlené a připravené. Stanovené výukové cíle sledovaných hodin odpovídaly požadavkům vzdělávacího programu, byly zvoleny přiměřeně aktuálnímu stavu jednotlivých ročníků ve třídě a zohledňovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Cíle většinou nebyly sděleny žákům předem, ale vyplynuly z činností a v průběhu hodin byly naplňovány. Probírané učivo obsahově navazovalo na předcházející témata.

Sledovaná výuka probíhala v kmenových, klasicky uspořádaných třídách, což vyhovovalo probíhající činnosti a cílům výuky. Podnětnost učeben z hlediska vybavení pomůckami, výzdoby výukovými a motivačními materiály byla odpovídající potřebám a možnostem prvního stupně. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a namnoženými pracovními listy, názornými pomůckami, mapami, doplňkovými texty. Didaktická technika byla využita pouze v hodině hudební výchovy.

Metody a formy práce jednotlivých vyučujících se kvalitativně odlišovaly. Převážně byl uplatňován frontální způsob výuky s účinným střídáním činností a snahou o aktivizaci všech žáků. V některých hodinách žáci dostali menší prostor k samostatné aktivitě a vzájemné spolupráci a byli vedeni poněkud direktivním přístupem a soustavnou kontrolou a korekcí ze strany učitelky. Velmi zdařilá byla hodina vlastivědy v 5. ročníku, vedená v pracovní atmosféře, prostoupená množstvím problémových otázek a úkolů, které žáky aktivizovaly k práci s mapou, texty, k vyvozování souvislostí, uplatňování vlastních zkušeností a diskuzi k tématu. Probírané učivo podávali vyučující srozumitelně, s jasnými komentáři, vyjadřovali se věcně i odborně správně, přiměřeně znalostem a schopnostem žáků jednotlivých ročníků. Obecně méně pozornosti věnovali vyučující diferenciaci výuky. Ve všech sledovaných hodinách byl zřejmý individuální přístup k žákům. Členění hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám. Tempo výuky učitelé přizpůsobovali aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách.

Vstupní motivace nebyla uplatňována v plné míře. V průběhu hodin byli žáci motivováni pochvalou, oceněním výsledků práce, zařazováním soutěží a her, využitím mezipředmětových vztahů, méně aktualizací učiva a řešením podobných úkolů z praxe. Většina žáků pracovala soustředěně, s porozuměním a se zájmem se aktivně zapojovala do procesu.

Zhlédnuté hodiny charakterizovaly dobré vzájemné vztahy, příjemné pracovní klima, vstřícný způsob komunikace se žáky, klid, nestresující atmosféra a akceptování stanovených pravidel. Pouze v jednom případě byla nutná korekce vzájemných vztahů vzájemného jednání vyplývající z nedůsledného přístupu vyučující k žákům.

Žáci byli hodnoceni vyučujícími průběžně, učitelky respektovaly individuální dispozice jednotlivců, oceňovaly snahu a pokrok. Individuální klasifikace a hodnocení v žákovských knížkách bylo zdůvodněné a objektivní. Prakticky se neobjevilo vzájemné hodnocení žáků a sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání na prvním stupni byly na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém a německém jazyce na druhém stupni

Výuku sledovala ČŠI v průběhu devíti vyučovacích hodin u dvou odborně kvalifikovaných učitelek českého jazyka a jedné odborně kvalifikované učitelky německého jazyka. Výuka byla v souladu s obecnými cíli a zásadami vzdělávání, ale i s cíli základního vzdělávání. Plánování hodin se řídilo časově tematickými plány s časovým rámcem. Tento způsob garantoval návaznost probíraného učiva na předcházející témata a vylučoval duplicitu. Ačkoli stanovené cíle byly většinou voleny přiměřeně aktuálnímu složení tříd, přesto se je nepodařilo v jedné třídě splnit.

Výuka probíhala v esteticky působivých kmenových třídách s klasickým uspořádáním školního nábytku, což vyhovovalo probíhajícím činnostem v předmětu český jazyk, méně již v předmětu německý jazyk. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a namnoženými texty. Didaktickou techniku (kazetový magnetofon) používala pravidelně vyučující němčiny. Poslechem kazet s nahrávkou mluvených projevů rodilých mluvčích rozvíjela receptivní dovednosti žáků a vytvořila podmínky pro upevňování výslovnosti v souladu s vyslechnutou normou. Žáci šestého a sedmého ročníku vyhledávali informace a korekce v normativních příručkách. Názorná ukázka knih a publikací týkajících se probíraného autora a tématu působily na žáky silně motivačně.

Zhlédnuté hodiny se kvalitativně odlišovaly z hlediska použitých metod a forem práce i efektivitu vyučovacího procesu. Způsob výuky byl frontální, občas prostrídáný zajímavými činnostmi pro jednotlivé řady či dvojice. Žáci při nich řešili problémové úkoly, anebo si řešení museli vyhledat ve slovnících. Samostatná tvůrčí činnost jednotlivců v hodině literární výchovy byla motivovaná námětově význačnými českými spisovateli. Možnost projevit vztah k probíranému tématu podnítily zájem žáků výuku sledovat, sdělovat písemně i ústně vlastní názory a zkušenosti a být aktivní. Naopak v jiném případě organizační chyby jedné vyučující vyústily do neochoty žáků respektovat dohodnutá pravidla chování, spolupracovat a podílet se na zadaných úkolech.

Výuka cizího jazyka byla výrazně zaměřena na oblast bezpečného zvládnutí techniky čtení, překladu, rozvoj receptivních dovedností poslechem reprodukováných projevů rodilých mluvčích, procvičování gramatických pravidel a jejich aplikaci v sérii cvičení, mnohem méně na pohotovost vyjadřovat se k běžným každodenním, anebo učitelkou navozeným situacím. Na snahu o řízený dialog reagovali žáci krátkými, někdy i jednoslovnými odpověďmi, ačkoliv byli žádáni odpovídat celou větou.

Tempo výuky učitelky zpravidla přizpůsobily aktuálním podmínkám jednotlivých tříd, učivo zprostředkovávaly věcně správně.

Motivace jako prostředku aktivizace žáků využívala výrazně pouze jedna vyučující českého jazyka. Spolupráci a zapojení všech žáků posilovala zejména průběžnými motivačními činiteli.

Většinu hodin charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy a vstřícný způsob komunikace se žáky založený na vzájemné důvěře, pozitivních vztazích a akceptování stanovených pravidel. Žáci se chovali až na jednu výjimečnou hodinu klidně a ukázněně.

Převládalo průběžné adekvátní hodnocení žáků vyučujícími, které respektovaly jejich individuální dispozice, oceňovaly snahu a pokrok. Individuální klasifikaci vždy objektivně zdůvodnily. Hodnocení žáků a shrnutí učiva bylo pravidelně prováděno vyučující v hodinách českého jazyka v šestém a sedmých ročnících.

Průběh a výsledky vzdělávání v jazycích byly hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech matematika, fyzika, chemie, přírodopis a informatika na druhém stupni

Hodnocení vychází z patnácti hospitací u šesti učitelů. Všechny hodiny byly dobře připravené po stránce tematické a materiální, méně již po stránce metodické a organizační. Výuka probíhala v souladu s časově tematickými plány jednotlivých učitelů, probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Rozsah a náročnost odpovídaly aktuálnímu stavu tříd, cíle byly reálně splnitelné. Méně se sledovalo plnění obecných cílů základního vzdělávání jako je schopnost umění se učit, přesně se vyjadřovat, objektivně se hodnotit.

Pozitivem je skutečnost, že výukou volitelného předmětu informatika postupně procházejí všichni žáci školy. Velmi volně koncipovaná osnova předmětu byla plněna. V hospitovaných vyučovacích jednotkách však bylo patrné, že škola ucelený systém vzdělávání v oblasti základů informačních a komunikačních technologií (ICT) teprve vytváří. Při přípravě hodin scházel větší důraz na diferenciaci cílů a promyšlení účinných metod a forem práce. V době inspekce se obsah výuky v 7. a 9. ročníku téměř shodoval, i když někteří žáci navštěvovali předmět opakovaně.

Výuka matematiky probíhala v čistých a prostorných kmenových učebnách, ostatní předměty buď ve společné odborné učebně fyziky a chemie, nebo v odborné učebně přírodopisu. Obě tyto učebny sousedí s příkladně vedenými a dobře vybavenými kabinety. Vzhledem k cílům výuky a prováděným činnostem byly třídy vhodně technicky i esteticky uspořádané.

Materiálně-technické zázemí v odborné učebně výpočetní techniky neumožnilo práci každého žáka na jednom počítači. Výuku ztěžovala i poruchovost (celkem jedenácti) starších počítačů a menší stabilita řešení lokální počítačové sítě. Pozitivem je fungující připojení do prostředí internetu. Vybavení učebny starším nábytkem (židle bez nastavitelné výšky) a méně vhodné umístění počítačů na běžných lavicích nezajišťovaly splnění ergonomických požadavků pro práci všech žáků. Ve výuce informatiky nebyly používány učebnice ani jiné příručky a návody.

Výuka nebyla vedena jen frontálně, v řadě hodin pracovali žáci ve skupinách či individuálně - bylo zřejmé, že tyto metody jsou často používané a žáky akceptované. Učitelé vytvářeli žákům prostor pro vyjádření a obhájení vlastního názoru. Systematicky vedli žáky k práci s učebnicí, dbali na logickou stavbu hodin, postup od jednoduššího ke složitějšímu a využití názornosti. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem žáků. Velmi pestré a živé byly hodiny přírodopisu. Z psychohygienického hlediska nerespektovali někteří učitelé potřebu zařazovat relaxační momenty (zejména v závislosti na postavení hodiny v rozvrhu vyučovacího dne). Téměř pravidelně přetahovali výuku po zvonění.

Vhodná volba dvouhodinových vyučovacích jednotek informatiky vytváří dostatek prostoru pro řešení složitějších úloh i projektů. V navštívených hodinách však byli žáci většinou frontálně vedeni po jednotlivých krůčcích (ve výuce základů grafiky) nebo řešili poměrně jednoduché úlohy s menší možností objevovat a vyzkoušet vlastní postup (při souhrnném opakování). Někteří byli aktivní, pracovali se zájmem. K plynulému průběhu výuky napomáhala zcela samozřejmé využívání pomoci od spolužáků.

Úvodní i průběžné motivaci se věnovalo málo času (učitelé nedefinovali kompetence, které by žák v průběhu vyučovací hodiny nebo tematického celku měl získat, mnohdy chyběla vazba na praxi a životní zkušenosti žáků). Někteří učitelé nebyli důslední při vyžadování plnění zadaných úkolů. Málo se využívalo práce s chybou, v matematice žáci nebyli vedeni k odhadu výsledků.

Kladem všech sledovaných hodin byl partnerský vztah mezi učiteli a žáky i kultivovaný projev vyučujících. Rezervy byly v rozvíjení mluvního a grafického projevu žáků. Při zkoušení převažovaly faktografické otázky, sešity (přestože pravidelně kontrolované většinou učiteli) neměly odpovídající úroveň.

K hodnocení žáků učitelé využívali různé metody, klasifikace byla ve sledovaných předmětech četná a vyvážená. Kvalitní znalosti vykazovali žáci v chemii.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis na druhém stupni

Výuka byla sledována ve třech hodinách u jednoho vyučujícího. K velkému časovému skluzu došlo v minulém školním roce v předmětu dějepis v obou třídách devátého ročníku, kde nebyly schválené osnovy dobrány. Zpoždění v dějepisné výuce částečně přetrvává i v tomto školním roce, avšak vyučující má látku v jednotlivých ročnících rozplánovanou tak, aby ji postupně do konce školního roku uvedl do souladu s osnovami. Učivo bylo probíráno věcně správně a navazovalo na předcházející.

Učitel byl na hodiny připraven. V úvodu sdělil žákům podrobně program, většinou i výukové cíle. Vyučování probíhalo v kmenových učebnách s názornou a četnou materiální podporou. Kromě učebnic a sešitů žáci pracovali s atlasy, nástěnnou mapou a pracovními listy.

Zhlédnuté hodiny se ve značné míře vyznačovaly frontální výukou s častým střídáním činností při procvičování a upevňování učiva. Efektivita skupinové práce byla v jedné z hodin snižována méně promyšlenou organizací skupin i nepřesně formulovanými instrukcemi. Aktivitu žáků podporoval vyučující volbou otevřených a problémově orientovaných dotazů. V přiměřeně náročných úkolech uplatňoval v různé míře vnitřní diferenciaci. Žáci byli vedeni k tvořivému myšlení a logickému uvažování. Učili se pracovat s různými zdroji informací, rozumět pojům, vyvozovat a zobecňovat učivo. V závěru hodin žáci většinou dospěli k rekapitulaci probrané látky. Z časových důvodů již nedošlo ke zhodnocení nebo sebehodnocení jejich práce. Někdy byla činnost v hodině přerušena zvoněním.

Vyučující málo využíval cílenou vstupní motivaci. Dokázal však žáky průběžně zaujmout aktualizací učiva, využíváním jejich zkušeností, důrazem na mezipředmětové souvislosti, prací s chybou i pochvalou. Výstižné a strukturované zápisy v sešitech žáků učitel pravidelně kontroluje. V žakovských knížkách jsou známky zaznamenávány průběžně.

V hodinách vládla otevřená a tolerantní atmosféra, žáci dodržovali dohodnutá pravidla jednání. Verbální projevy učitele nebyly výrazně spisovné, postupně však mluvu korigoval. Zvolenými metodami a formami práce se snažil aktivizovat maximum žáků, vytvářel podmínky pro

diskuzi, žáci dostávali prostor pro vyjadřování svých názorů. Celkově ve sledovaných hodinách učitel zaměřoval činnost žáků k systematickému vytváření některých klíčových kompetencí, především účelného využívání různých zdrojů informací, schopnosti argumentovat a rozvíjet komunikativní dovednosti.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepise byly na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v občanské výchově a rodinné výchově

Hodnocení kvality výuky výše uvedených předmětů vychází z pěti hospitací u dvou vyučujících. Obsah učiva, který mají učitelky zpracován v časově tematických plánech, korespondoval s platnými učebními osnovami. Ve zhlédnutých hodinách se nedařilo jasně definovat výukové cíle, vyplynuly spíše z jejich průběhu a byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd. Probírané učivo navazovalo na předcházející. Učitelky také aktuálně reagovaly na historická výročí a reflektovaly zkušenosti žáků z realizované besedy o drogách.

Výuka probíhala v podnětných a esteticky uspořádaných kmenových učebnách. Materiály nabízené v hodinách občanské výchovy (závěsné mapy, přehledy, tiskoviny, učebnice) žáci málo využívali. Vyučování rodinné výchovy podpořily připravené názorné pomůcky i okopírovaný materiál.

S obsahem výuky byli žáci většinou seznámeni v úvodu ústně, zápis na tabuli scházel. V průběhu některých hodin občanské výchovy tak docházelo ke kumulaci více témat, hlavnímu však nebyl věnován odpovídající časový prostor. Převažovala frontálně vedená výuka s dominancí vyučujících. Učitelky vhodně navazovaly na zkušenosti žáků, ale stereotyp ve volbě použitých výukových metod snižoval zájem žáků o zapojování se do výuky. Malým střídáním činností a chybějící podporou kooperačního učení docházelo zpravidla k předávání již hotových faktů. Psychohygienické zásady učení byly opomíjeny v závěru hodin, kdy výklad učiva nebo zadávání domácích úkolů často zasahovaly až do přestávky, na shrnutí učiva či zhodnocení práce žáků nezbyl čas.

V mnoha zhlédnutých hodinách pestrá a účinná vstupní motivace podnítila zájem žáků o výuku. Byly to nejen názorné pomůcky, ale i vyhodnocení tematicky zaměřených výtvarných prací žáků, mezipředmětové souvislosti a aktualizace učiva. Prohlédnuté žákovské písemnosti měly různou grafickou úroveň s pravidelnou kontrolou vyučujících. Klasifikace do žákovských knížek byla zaznamenávána s minimální frekvencí.

Vstřícné jednání mezi vyučujícími a žáky vycházelo z dobré znalosti žáků. Ti respektovali dohodnutá pravidla chování. Verbální projevy učitelek byly spisovné a srozumitelné. Nespisovnost ve sporadickém vyjadřování žáků opravovaly jen ojediněle. Ve sledovaných vyučovacích jednotkách byl celkově vytvářen menší prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků, i když obsah výuky se k získávání těchto kompetencí často nabízel. V některých hodinách dostávali žáci příležitost k vyjadřování svých názorů a postřehů, ale zapojovali se většinou stále stejní nebo odpovídali ti, na koho vyšla posíláním rekvizity řada. Učitelky většinou nenacházely vhodné metody a formy práce, které by aktivizovaly maximum žáků.

Celková úroveň průběhu a výsledků vzdělávání v občanské a rodinné výchově byla hodnocena jako dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vyhodnocování výsledků vzdělávání zajišťovala škole v minulých letech externí instituce svými standardizovanými komerčními testy. V letošním školním roce se žáci IX. A třídy zúčastnili projektu „Hodnocení výsledků vzdělávání žáků devátých tříd 2005“ organizovaného Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

Kvalitu výsledků vzdělávání si ředitel školy celkem pravidelně ověřuje v předmětech český jazyk a matematika v 6. – 9. ročníku na základě výsledků kontrolních prací, které porovnává se stavem v předchozím školním roce. Písemnou analýzu výsledků si však nepořizuje, se zjištěními a závěry seznamuje učitele během neformálních pohovorů.

Spolehlivým kritériem kvality jsou pro vedení školy umístění žáků ve vědomostních soutěžích a olympiádách, sportovních soutěžích a ohlasy okolí na veřejná vystoupení žáků školy. Po analýze příčin školní neúspěšnosti žáků škola přijímá opatření. Neprospívajícím či žákům se slabým prospěchem je nabídnuta dle potřeby individuální výuka formou doučování.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Na základě zjištěných skutečností a provedených hospitací byly průběh a výsledky vzdělávání v základní škole ve sledovaných předmětech celkově na dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Využití informační a komunikační techniky ve výuce“. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce, která probíhá i v dalších základních školách, budou souhrnně zveřejněna ve výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina vydaná na základě rozhodnutí města Železný Brod bez čísla jednacího ze dne 22. ledna 2004
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 190/2003-21 ze dne 3. ledna 2003
3. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy (vedené pod osobními čísly 8747, 1648, 7869, 8638, 8070, 7291, 450, 8499, 1306, 2286, 713, 8748)
4. „Učební plán základní školy, 1. – 9. ročník“ pro školní rok 2004/2005 ze dne 27. srpna 2004
5. Třídní knihy všech hospitovaných tříd ve školním roce 2004/2005
6. Třídní knihy tříd IX. A, IX. B pro 2. stupeň základní školy, školní rok 2003/2004
7. Učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT dne 30. 4. 1996 čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, Úpravy a doplňky schválilo MŠMT dne 25. 1. 1998 čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998, ve znění pozdějších úprav

8. „Rozvrhy vyučovaných hodin platné pro školní rok 2004/2005“
9. „Časový rozpis doby trvání vyučovacích hodin a přestávek“
10. Přehled hospitací podle tříd a učitelů na školní rok 2004/2005
11. Plán kontrolní činnosti na školní rok 2004/2005
12. „Vnitřní řád 2. ZŠ v Železném Brodě, Pelechovská 800“
13. „Organizační řád“ účinný dnem 1. ledna 2003
14. Zápisy z jednání pedagogické rady
15. Třídní výkazy všech tříd školy, katalogové listy I. – VI. třídy
16. Tematické plány všech vyučujících ve sledovaných předmětech
17. Namátkově vybrané slohové práce, diktáty a kontrolní práce, žákovské knížky a sešity
18. Zápisy o práci metodického sdružení na prvním stupni a předmětových komisí (PK) jazyků (ČJ, NJ, AJ), PK matematiky a fyziky, PK přírodopisu a chemie, PK dějepisu a PK občanské a rodinné výchovy
19. Dokument „ICT plán školy na období 2003 - 2005“ podepsaný ředitelem školy ze dne 1. září 2003
20. Dokument „ICT program rozvoje“ podepsaný ředitelem školy ze dne 1. září 2003
21. Řád počítačové učebny ze dne 2. září 2001
22. Řády odborných učeben chemie, fyziky a přírodopisu
23. „Program prevence sociálně patologických jevů, zvláště protidrogové na 2. ZŠ v Železném Brodě“, nedatováno

ZÁVĚR

Dobré personální podmínky vzdělávání v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a vysoká kvalifikovanost vyučujících ovlivňují pozitivně vzdělávání a umožňují plně realizovat záměry zvoleného vzdělávacího programu Základní škola. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v méně účinné kontrolní činnosti.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání byly na velmi dobré úrovni. Pracuje se na rekonstrukci budovy, škola má vybudované kvalitní sportovní zázemí a výborně vybavenou učebnu přírodopisu s kabinetem. Prostorové a psychohygienické podmínky, vybavení pomůckami, učebnicemi, pracovními sešity, didaktickou a výpočetní technikou vyhovovaly potřebám výuky, vytvářely předpoklady pro zajištění její přiměřené názornosti, rozvoj osobnosti žáků a plnění učebních osnov.

Vzdělávací proces v základní škole probíhal podle platných učebních dokumentů realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Osnovy sledovaných předmětů vyučující ve školním roce 2004/2005 dodržovali a průběžně plnili. V předcházejícím školním roce nebyly školou splněny závazné osnovy v dějepise v devátém ročníku.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly v základní škole na podkladě zjištěných skutečností a provedených hospitací celkově na dobré úrovni. Zhlédnuté hodiny byly pečlivě připravené po stránce obsahové a materiální, lišily se však stavbou a používanými formami a metodami práce. ČŠI zaznamenala vynikající, metodicky pestrou výuku s výbornou strukturou, dostatečnou názorností, vhodnou motivací a aktivním

zapojení žáků, ale i neefektivní hodiny s dominantním postavením učitele jako jediného nositele informací. Ve výuce na prvním stupni se negativní prvky objevily pouze ojediněle a neměly podstatný vliv na její kvalitu. Vyučovalo se většinou v příjemné pracovní atmosféře, občas se vyskytly problémy a potíže v komunikaci se žáky.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra HessováV.ř..... ..
Členka týmu	Mgr. Helena ČeřovskáV.ř..... ..
Členka týmu	Mgr. Alexandra HanwaldováV.ř..... .
Člen týmu	Ing. Petr KadlusV.ř.....
Členka týmu	Ing. Eva ŽižkováV.ř.....

V Liberci dne 28. června 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec 1. Inspekční zprávu společně s připomínkami

a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 11. července 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Jiří Pacholík, ředitel školy

.....V.I.....

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího inspekční zprávy ČŠI
Zřizovatel: Město Železný Brod náměstí 3. května 1 468 22 Železný Brod	25. 07. 2005	h4-1222/05-5238

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.